

Region koji je spreman da se predstavi svima

Zašto je održivost postala uslov za pristup kapitalu i zašto Jugoistočna Evropa mora da izgradi platforme koje njenim osnivačima, kompanijama i institucijama omogućavaju da oblikuju agendu – Biljana Braithwaite, izvršna direktorka i suosnivačica Sustineri Partners za SEE UP.

BILJANA BRAITHWAITE · IZVRŠNA DIREKTORKA I SUOSNIVAČICA, SUSTINERI PARTNERS

Predugo su o ovom regionu govorili drugi. Predstavljali su nas kao region potencijala, region koji sustiže druge ili region koji tek treba otkriti. Jezik potencijala više nije dovoljan. Regionu ne nedostaje ni talenta, ni ambicije, ni ideja. Potrebni su mu samopouzdanje i infrastruktura koji te prednosti pretvaraju u trajan rast sposoban da privuče investicije, kao i sposobnost da o tom rastu govori sopstvenim glasom.

Moj put ka održivosti počeo je mnogo pre nego što je ESG postao deo poslovnog jezika. Više od dve decenije bavila sam se vladavinom prava, ljudskim pravima i institucionalnim reformama na Zapadnom Balkanu. To iskustvo me je naučilo da razvojne odluke donete bez transparentnosti, odgovornosti i dugoročnog promišljanja često vode veoma skupim preokretima. Kada sam prešla u oblast ESG-a, to nisam doživela kao promenu pravca. Videla sam

TIME TO SEE UP

NOVA RUBRIKA
SEE UP TIMES

TIME TO SEE UP je zajednička rubrika nedeljnika „Vreme" i SEE UP akceleratora, za koju će 15 autorskih tekstova za čitaoce našeg časopisa napisati osnivači i direktori vodećih svetskih i regionalnih kompanija u oblasti inovacija, od veštačke inteligencije i biotehnologije do „fintech"-a i nove industrije hrane. Od sredine septembra do Nove godine, svake nedelje na ove dve strane imaćete priliku da otkrijete njihov pogled na važne aktuelne teme.

> *„Predstavljali su nas kao region sa potencijalom, region koji sustiže druge ili region koji tek treba otkriti.”*

isto pitanje na drugom nivou: kako danas donositi odluke iza kojih će ljudi, kompanije i institucije moći da stanu i za deset godina?

Održivost se u krajnjoj liniji tiče toga kako se donose odluke, kako se upravlja resursima i kako se ljudi uključuju. Zato ona nije agenda odvojena od konkurentnosti ili investicija. Ona postaje jezik kojim investitori procenjuju rizik, otpornost i kredibilitet. Za startap, ESG spremnost ne znači izradu izveštaja po uzoru na multinacionalne kompanije. Ona znači izgradnju navika pouzdanog preduzeća od samog početka: jasno upravljanje, odgovoran odnos prema ljudima, pouzdane informacije, svest o uticaju na životnu sredinu i ozbiljno razumevanje tržišta na kojima kompanija želi da posluje.

To je važno jer pristup regiona međunarodnom kapitalu neće zavisiti samo od kvaliteta ideja, već i od kvaliteta sistema koji ih okružuju. Osnivač može imati odličan proizvod, a da su mu i dalje potrebni savet, pristup tržištu, snažni partneri, kredibilna mreža i sposobnost da objasni kako kompanija može odgovorno da raste. Ključni izazov nije da se stvori više startapa. Izazov je da se većem broju njih pomogne da od obećavajućih ideja i usluga pređu put ka realnim proizvodima, kompanijama i održivom rastu.

Zato su platforme važne. Adria Future Summit osmišljen je tako da investitore, kreatore politika, poslovne lidere i institucije okupi u istom razgovoru, ne radi još jedne razmene impresivnih ideja, već radi stvaranja uslova za delovanje. Regionalna platforma treba da pomogne regionu da artikuliše svoje prioritete, da sa samopouzdanjem predstavi svoje prilike i da poveže ljude sa kapitalom i partnerstvima koja su im potrebna. Treba da omogući da se Adria region ne posmatra kao skup malih tržišta, već kao povezan prostor sa prepoznatljivom ulogom u budućnosti Evrope.

SEE UP je komplementarni deo te infrastrukture. Njegov fokus na tržišno validirane startape, prodaju, „soft-landing” i komercijalne mreže predstavlja odgovor na jedan praktičan izazov: osnivačima je potrebno više od vidljivosti. Potrebna im je pomoć pri ulasku na tržišta, pronalaženju pravih partnera i pripremi za ozbiljne investicije. Želela sam da ulažem u startape, ali i da podržim uslove koji odgovoran rast čine mogućim. Preko Sustineri Partners uložili smo u SEE UP program i nastavljamo da podržavamo njegov rad jer on povezuje kapital sa sposobnostima. Osnivačima daje pristup finansijama, znanju, mrežama i jasnijem putu ka skaliranju.

Ta investicija je stoga deo šireg uverenja. Ako želimo da region zadrži talente, privuče kapital i izgradi kompanije koje se međunarodno takmiče, moramo ulagati u vezivno tkivo između osnivača, investitora, korporacija, kreatora politika i zajednica. Održivost je ono što taj rast čini trajnim, a saradnja je ono što ga čini mogućim.

Region ne mora da čeka da drugi definišu njegovu agendu. Može da govori u svoje ime tako što će graditi kredibilne institucije, ambiciozne kompanije i platforme koje razgovor pretvaraju u napredak. Budućnost regiona neće se oblikovati samo kroz potencijal. Oblikovaće je odluke koje donosimo sada i to da li imamo hrabrosti da ulažemo jedni u druge.

SEE UP × Adria Future SUMMIT

U aprilu 2026. godine SEE UP i Adria Future Summit oživeli su ovu viziju u Tivtu, kroz Innovation Sessions. Prvi program te vrste omogućio je startapima iz celog sveta da se direktno predstave investitorima, korporacijama i drugim međunarodnim učesnicima. Dušan Obradović, izvršni direktor SEE UP-a: *„Adria regionu nikada nije nedostajalo inovacija, nedostajala mu je komercijalizacija. Kroz SEE UP gradimo sistem koji povezuje osnivače, investitore i tržište, kako projekti ne bi stali na razvoju, već postali održivi biznisi.”* Samit, u organizaciji dragih SEE UP partnera iz Sustineri Partners, učvrstio je Tivat kao novo mesto susreta globalnih inovacija i regionalne ambicije.

„Poslednjih nekoliko godina imam privilegiju da radim sa ljudima koji prave budućnost, od Silicijumske doline do Pekinga. Uvek me iznervira što njihove ideje do nas stignu tek kad postanu svetski trend, prežvakane i iz druge ruke. Zato smo napravili TIME TO SEE UP: zamolili smo petnaest ljudi koji inovacije ne komentarišu nego ih stvaraju, osnivače i direktore kompanija koje menjaju svoje industrije, da pišu direktno za čitaoce magazina „Vreme”. Ako vas zanima gde svet ide — ovde ćete to pročitati pre ostalih.”

DUŠAN OBRADOVIĆ, CEO, SEE UP ACCELERATOR

„ „Vreme” je 35 godina postavljalo pitanja ljudima koji odlučuju o politici. Red je da čujemo i one koji odlučuju o tehnologiji — jer oni danas menjaju svakodnevicu brže od svake vlade. TIME TO SEE UP donosi njihove tekstove bez filtera, a naši čitaoci će sami proceniti koliko je ta budućnost obećavajuća.”

FILIP ŠVARM, GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK, „VREME”

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec